

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Kuidas suhtuvad lastevanemad laste alkoholi tarvitamise - Efekt programm

Mariliis Tael

5. juuni 2015

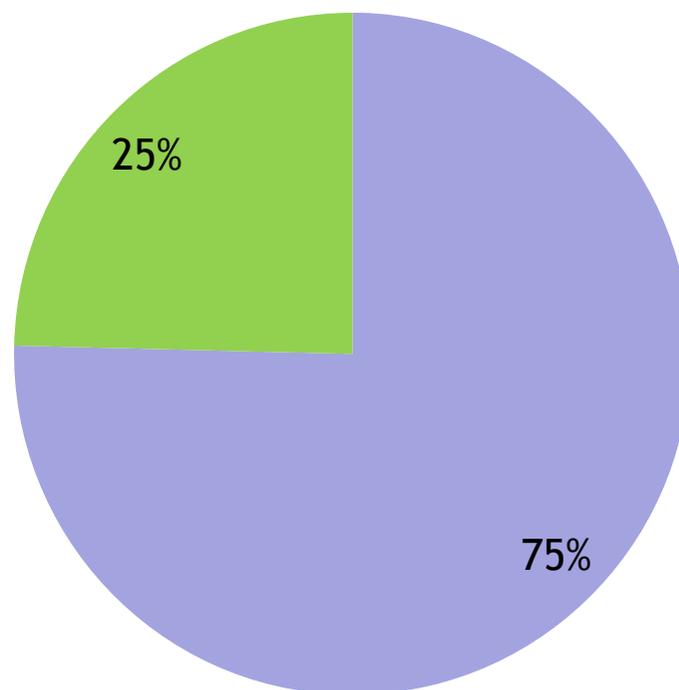
Lastevanematele suunatud alkoholiennetusprogramm

- Läbi lastevanemate teadlikkuse tõstmise ja oskuste tugevdamise:
 - vähendada noorte alkoholi tarvitamist,
 - edasi lükata alkoholi tarvitamise alustamise vanust,
 - säilitada üle aja lastevanemate tauniv suhtumine laste alkoholi tarvitamisse.
- Piloteerimine 2012/2013-2014/2015. õ-a
- 5-7. klass, 34 kooli, 61 klassi TEK võrgustikust
- Kokku 6 koosolekut, 2x aastas
- Koosolekute kokkuvõtted + uudiskirjad

Iga neljas 13-15-aastane laps kasvab üles alkoholiprobleemidega perekonnas

■ Alkoholit kuritarvitamist ei esine ■ Alkoholit kuritarvitamine perekonnas

Põhisõnumid

Igal korral käsitletud nii koosolekutel kui uudiskirjades:

- Rääkige lapsega (sh alkoholist)
- Väljendage selgelt oma taunivat seisukohta laste alkoholi tarvitamise
- Ärge pakkuge lapsele alkoholi

Teemad koosolekutel

- Laste alkoholi tarvitamise statistika ja tarvitamist mõjutavad tegurid (nt kättesaadavus, alkoholireklaam, ...)

- Alkoholi mõju ajule
- Lapsevanema roll riskikäitumise ennetamisel (suhtumine, eeskuju, ...)
- Vanemlikud kasvatusstiilid
- Vaba aja sisustamise olulisus
- Kokkulepped vanemate vahel
- Kuidas lahendada olukorda (nt laps tarvitab esimest korda alkoholi; last survestatakse sõprade poolt alkoholi tarvitama)

Koosolekutel osalemine

	Osalenud koolid (N=34)	Osalenud klassid (N=61)	Osalenud vanemad	% kõigist vanematest (N=1138)
I koosolek (sügis)	32	56	536	47%
II koosolek (kevad)	29	47	342	30%
III koosolek (sügis)	33	56	453	40%
IV koosolek (kevad)	30	47	292	26%
V koosolek (sügis)	31	52	323	28%
VI koosolek (kevad)	20	31	159	14%

Andmekogumine

- Programmis osalemine (koosolekutel osalenud vanemate arv iga klassi kohta)

- Kirjaliku tagasiside kogumine lastevanemate koosolekute järgselt
- Individuaalintervjuud õpetajate ja lastevanematega (programmi lõpus)
- Koolitajate fookusgrupi läbiviimine kogemuste kaardistamiseks
- Uuring “Laste ja lastevanemate hoiakud ja käitumine” (2012, 2014, 2015) - raport on plaanis avaldada 2015. aasta lõpuks

Uuring “Laste ja lastevanemate käitumine ja hoiakud”

Uuringus osales 66 kooli, millest 34 olid sekkumiskoolid (sekkumine toimus) ning 32 kontrollkoolid (sekkumist ei toimunud)

Baastaseme küsitlus (5. klass) - september-oktoober 2012

- 982 õpilast ja 791 lapsevanemat

18 kuu järelküsitlus (6. klass) - märts-aprill 2014

- 881 õpilast ja 548 lapsevanemat

30 kuu järelküsitlus (7. klass) - veebruar-märts 2015

- 788 õpilast ja 470 lapsevanemat

Kui vanalt võiks laps esimest korda alkoholi proovida?

	2012*	2014**	2015**
Sekkumiskoolide vanemad	15,5 aastat	16,7 aastat	16,8 aastat
Kontrollkoolide vanemad	15,3 aastat	15,6 aastat	15,7 aastat

* sekkumis- ja kontrollkoolidel statistiliselt olulist erinevust ei esine

** sekkumis- ja kontrollkoolide tulemustes statistiliselt oluline erinevus

Ligi pooled vanemad sekkumiskoolides leiavad, et esmakordselt peaks laps alkoholi proovima 18-aastaselt või vanemalt (2015)

	2012		2014		2015	
	Sekk. (N=352)	Kontr. (N=379)	Sekk. (N=237)	Kontr. (N=274)	Sekk. (N=188)	Kontr. (N=249)
14-aastaselt või nooremalt	<u>24,7</u>	25,9	<u>13,5</u>	27,4	<u>16,0</u>	28,9
15-17-aastaselt	<u>42,9</u>	49,1	<u>38,0</u>	40,5	<u>33,5</u>	36,1
18-aastaselt või vanemalt	<u>32,4</u>	25,1	<u>48,5</u>	32,1	<u>50,5</u>	34,9

Sekkumiskoolides on rohkem noorte alkoholi tarvitamise taunivalt suhtuvaid vanemaid (5. klass, 6. klass, 7. klass)

	2012*	2014**	2015**
Sekkumiskoolid	74,6%	84,9%	80,7%
Kontrollkoolid	72,8%	68,2%	63,7%

* sekkumis- ja kontrollkoolidel statistiliselt olulist erinevust ei esine

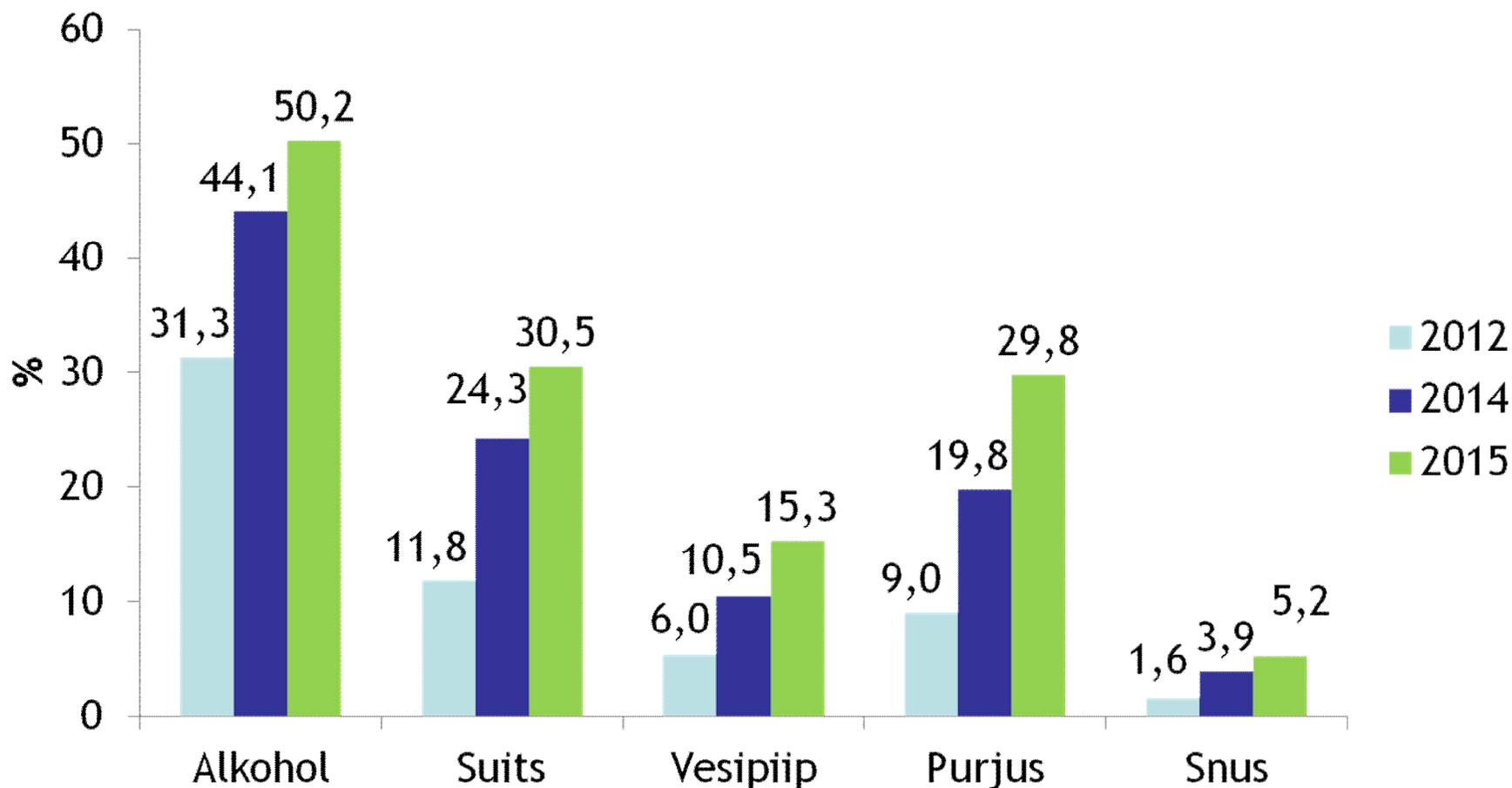
** sekkumis- ja kontrollkoolide tulemustes statistiliselt oluline erinevus

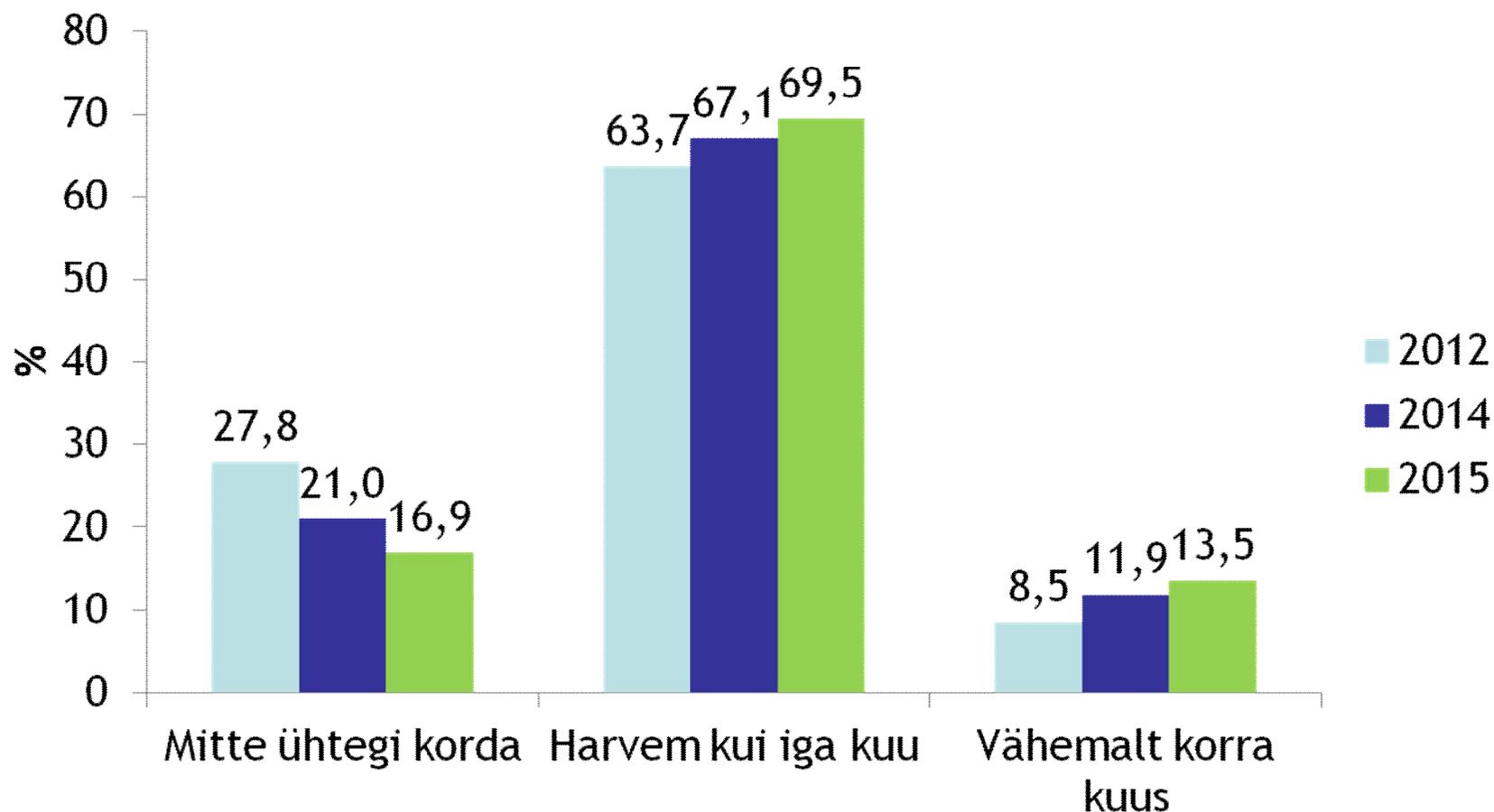
Iga teine koosolekutel osalenud vanem peab programmi endale ning **pea iga kolmas** teistele klassi lastevanematele kasulikuks

	Mitte kasulik		Mõõdukalt kasulik		Kasulik	
	Endale	Teistele	Endale	Teistele	Endale	Teistele
On osalenud koosolekutel (N=164)	16,5%	5,7%	29,3%	33,5%	54,3%	60,8%
Ei ole osalenud koosolekutel (N=34)	29,4%	6,1%	35,3%	48,5%	35,3%	45,5%

Ligi pooled 7. klassi õpilastest on alkoholi proovinud ning kolmandik olnud purjus

Üle 2/3 alkoholi tarvitanud õpilastest, on viimase aasta jooksul alkoholi tarvitanud

Kui vanalt proovivad lapsed esimest korda alkoholi ja joovad purju?

<i>Alkohol</i>	2012*	2014**	2015**
Sekkumiskoolid	9,0 aastat	10,5 aastat	11,4 aastat
Kontrollkoolid	8,8 aastat	10,0 aastat	11,0 aastat

<i>Purjus</i>	2012*	2014*	2015*
Sekkumiskoolid	10,0 aastat	11,7 aastat	12,5 aastat
Kontrollkoolid	10,3 aastat	11,8 aastat	12,6 aastat

* sekkumis- ja kontrollkoolidel statistiliselt olulist erinevust ei esine

** sekkumis- ja kontrollkoolide tulemustes statistiliselt oluline erinevus

Ligi 2/3 õpilastest, kes on alkoholi tarvitanud, sai seda vanemalt maitsta (2015)

Alkoholi saamisviis	Osakaal (%) N=384
Ise ostnud	5,3
Sõbralt saanud	38,5
Võtnud kodust salaja	13,3
Saanud kodust (vanemad andsid maitsta)	66,7
Saanud kodust (vanemad lubavad tarvitada)	4,7
Saanud teistelt täiskasvanutelt	18,0

Iga teine laps ütleb, et tema isa tarvitab iganädalaselt alkoholi (2015)

Lähedane isik	Osakaal (%) N=788
Mitte keegi	22,3
Ema	25,0
Isa	50,3
Ema ja isa	20,7
Vanavanem	25,3
Keegi sõpradest	22,6

Kokkuvõtvalt

- Laste alkoholi tarvitamist saab ennetada, kuid sellega tuleb alustada varakult - vanemate suhtumise ja käitumise muutus võtavad aega

- Vanemate roll noorte alkoholi tarvitamise ennetamisel on väga oluline

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

**Palju edu meile kõigile
ennetustöös!**